

**RECENZJA
ROZPRAWY DOKTORSKIEJ**

mgra Rafała Rejmaniaka

**WYRABIANIE, HANDEL I POSIADANIE BRONI PALNEJ ORAZ AMUNICJI W
POLSCE W UJĘCIU KARNOPRAWNYM I KRYMINOLOGICZNYM**

1. Uwagi o charakterze ogólnym dotyczące rozprawy

Przedstawioną do oceny rozprawę doktorską mgra Rafała Rejmaniaka napisaną pod kierunkiem naukowym dra hab. Katarzyny Laskowskiej oceniam pozytywnie. W związku z tym może ona być podstawą dalszych procedur w przewodzie doktorskim. Recenzowana rozprawa, składa się z siedmiu rozdziałów merytorycznych, których treść ujęto na 460 stronach. Część zasadniczą dysertacji poprzedza wstęp (8 stron), a wieńczy zakończenie (7 stron). Ponadto w konstrukcji rozprawy ujęto bibliografię (53 strony) a także aneksy (8 stron) i wykaz tabel (7 stron), łącznie ze stroną tytułową i spisem treści, recenzowana rozprawa doktorska zawiera 529 stron. Układ pracy jest przejrzysty i logiczny pozwalający na stwierdzenie, że rozważania wynikające z treści poszczególnych rozdziałów prowadzą stopniowo do całościowego przedstawienia badanej problematyki.

Zgodnie z ustawą o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, celem niniejszej recenzji jest stwierdzenie, czy dysertacja autorstwa mgra Rafała Rejmaniaka stanowi oryginalne i twórcze rozwiązanie podjętego problemu badawczego oraz wskazuje na umiejętność prowadzenia pracy naukowej a także wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata, ubiegającego się o nadanie stopnia doktora.

Dysertacja porusza zagadnienie wyrobienia, handlu i posiadania broni palnej oraz amunicji w Polsce w ujęciu karnoprawnym i kryminologicznym. Autor założył, iż praca obejmować będzie kompleksowe ujęcie problematyki, przy przyjęciu obszaru teoretycznego tj. poznania ewolucji regulacji dotyczących dostępu do broni palnej i odpowiednich typów przestępstw, znalezienia pewnych prawidłowości oraz ustalenia aktualnego stanu prawnego wraz z diagnozą jego dyskusyjnych obszarów. A także domeny empirycznej, w ramach której podjęto próbę ukazania kryminologicznego obrazu przestępstw związanych z dostępem do broni palnej i amunicji oraz zaproponowania rozwiązań pozwalających na zapobieganie i przeciwdziałanie tej kategorii czynów.

Temat rozprawy został wybrany prawidłowo. Jego dobór uzasadniony jest, jak wskazuje Autor we Wstępie, kilkoma względami. Jednakże najistotniejszy to fakt, iż opracowania poświęcone tej problematyce zarówno te, które powstały przed nowelizacją ustawy jak i te opracowane po jej wejściu w życie i uzupełnione badaniami nie są wyczerpujące i wymagają kompleksowej analizy. Autor przyjął słuszne założenie zestawienia dokonanej przez siebie analizy dogmatyczno – empirycznej z wynikami badań już przeprowadzonych. Tak przyjęta formuła pozwoli na ustalenie zakresu ich zbieżności i rozbieżności. Zdaniem mgra Rafała Rejmianiaka zwiększy to obiektywizm i prawdziwość uzyskanych wyników, a więc lepsze poznanie rzeczywistości.

Wiodące działanie badawcze podjęte przez Autora, zostało skorelowane wokół postrzegania „przestępstwa związane z dostępem do broni palnej i amunicji” utworzonej na potrzeby rozprawy doktorskiej. Mgr Rafał Rejmianiak przyjął to określenie dla czynów zabronionych, które naruszają warunki prawne dostępu do broni palnej i amunicji czyli : wyrobienie lub handel bronią palną lub amunicją bez wymaganego zezwolenia (art. 263 § 1 k.k.3), posiadanie broni palnej lub amunicji bez wymaganego zezwolenia (art. 263 § 2 k.k.), przekazywanie lub udostępnianie broni palnej lub amunicji osobie nieuprawnionej przez osobę dysponującą zezwoleniem na posiadanie tych przedmiotów (art. 263 § 3 k.k.), nieumyślną utratę broni palnej lub amunicji przez osobę, w której dyspozycji pozostają te przedmioty zgodnie z prawem (art. 263 § 4 k.k.) oraz porzucenie broni palnej lub amunicji (art. 50 ustawy o broni i amunicji z 21 maja 1999 r.).

Uważam, że problematyka której realizacji podjął się Autor jest bardzo trudna, złożona i wielu aspektach deskryptywna interpretacyjnie. Niemniej, jedna temat, którego Autor się podjął stosunkowo często pojawia się w dyskursie publicznym, często

opartym na emocjach, a wysuwane argumenty za i przeciw liberalizacji reglamentacji broni palnej mają charakter populistyczny. Mgr Rafał Rejmaniak podkreśla, iż obecnie dyskusja o kształtowaniu modelu dostępu do broni palnej i amunicji przeniosła się na grunt naukowy. Stąd też należy się zgodzić z Twórcą dysertacji, iż racjonalne ustalenie warunków dostępu do broni palnej i amunicji może mieć miejsce jedynie po gruntownym zbadaniu stanu aktualnego, zdiagnozowania jego niedomagań oraz wynikających z tego zagrożeń. Przedmiotową rozprawę należy przyjąć jako istotny głos w toczącej się dyskusji.

Nie ulega zatem wątpliwości, iż przyjęta przez Autora tematyka jednocześnie stanowi bardzo pożądaną do naukowej eksploracji obszar, którego zbadanie wymagało od Doktoranta posiadania nie tylko szczegółowej wiedzy związanej z reglamentacją broni palnej oraz aktualnie obowiązujących w naszym kraju przepisów, ale także i gruntownego poznania istniejących faktorów i dystraktorów warunkujących popełnianie przestępstw związanych z dostępem do broni palnej i amunicji. Zawarty w recenzowanej dysertacji materiał empiryczny, w tym jego wartość naukowa, promocyjna oraz edukacyjna, bez wątpienia predestynuje Autora do dalszego udziału w procedurze nadania pierwszego stopnia naukowego.

Materiał zawiera rezultat wielopłaszczyznowych działań badawczych dzięki czemu uzyskano nową, wynikową wartość poznawczą. W dysertacji poza elementami i procedurami czysto poznawczymi, ustawowo wymaganymi w promocjach doktorskich, Autor sformułował również kilka dezyderatów, a sama praca nacechowana jest komponentami o proweniencji sprawozdawczej, instruktażowej i desygnacyjnej. Niewątpliwie uzyskany, utylitarny wynik działania badawczego, powinien być rozpatrywany w kontekście potencjalnej implementacji do bieżącej doktryny kształcenia różnych podmiotów, mających w zakresie swego działania odniesienie do reglamentacji broni palnej i amunicji.

Wartą podkreślenia jest poprawna konstrukcja dysertacji pod kątem formalnym. Podział treści poszczególnych rozdziałów jest równy. Rozprawa została napisana językiem poprawnej polszczyzny, a Autor w sposób przystępny przedstawił zagadnienia i terminy specjalistyczne, skorelowane z problematyką analizowanych form i zachowań sprawców przestępstw związanych z dostępem do broni palnej i amunicji patologicznych oraz podmiotów uprawnionych w zakresie reglamentacji broni palnej i amunicji. Przypisy zostały wyeksponowane w należyty sposób. W zakresie merytoryki drobnym mankamentem, które przed skierowaniem rozprawy do druku i publicznej

dystrybucji (poddaję Autorowi do rozważenia taką ewentualność), w mojej ocenie mógłby być usunięty to zbyt szczegółowy opis niektórych instytucji. Część poznawcza pracy, odpowiada standaryzacji przyporządkowanej dotychczas w literaturze przedmiotu, dla opracowań naukowych.

2. Ocena metodologiczna dysertacji

Odnosząc się do kwestii umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej przez mgra Rafała Rejmaniaka, stoję na stanowisku, że Doktorant wykazał się w tym obszarze wysokim poziomem umiejętności. Biorąc pod uwagę obrany przez Autora zasadniczy cel badań należy wskazać, że pozostaje on w logicznej spójności z podjętą w dysertacji problematyką. Wyraźnie i czytelnie został przedstawiony przedmiot podjętego działania badawczego, tj. „przestępstwa związane z dostępem do broni palnej oraz amunicji w aspekcie prawnym i kryminologicznym. Ta kategoria czynów utworzona została na potrzeby niniejszej rozprawy doktorskiej i stanowi zbiorcze określenie czynów zabronionych, które naruszają warunki prawne dostępu do broni palnej i amunicji”. W tym miejscu należy wskazać, że w świetle zawartych w dysertacji treści merytorycznych, kwestie związane z identyfikacją tej kategorii przestępstw wysunęły się na pierwszy plan w opracowaniu, natomiast problematyka związana z kryminologicznym obrazem wyrobienia, handlu i posiadania broni palnej i amunicji w, znalazła swoje odzwierciedlenie w nieco mniejszym zakresie (rozdział VII).

Zasadniczym celem działania badawczego było : ukazanie prawnokarnych i kryminologicznych aspektów przestępstw wyrobienia, handlu i posiadania broni palnej i amunicji bez zezwolenia, a także przekazania, udostępnienia, porzucenia i nieumyślnej utraty tych przedmiotów.

Wyodrębniono także cel na płaszczyźnie prawnej określając go jako „poznanie przestępstw związanych z dostępem do broni palnej i amunicji jak również warunków tego dostępu w aspekcie regulacji prawnych oraz ich ewolucji”. A także płaszczyźnie badań empirycznych jako „poznanie przestępstw związanych z dostępem do broni palnej i amunicji pod względem ilościowym, jaki jakościowym, co miało pozwolić na określenie rozmiaru i dynamiki tej kategorii przestępstw oraz ich fenomenu, a także ustalenia polityki karnej sądów wobec sprawców tych przestępstw”.

Główny problem badawczy, przejawiający się w postaci poszukiwania odpowiedzi na pytanie, „W jakim kierunku ewoluowały regulacje prawne dotyczące wyrabiania, handlu i posiadania broni palnej i amunicji w latach 1918-2015?”.

Drugi główny problem badawczy określony został jako pytanie: „W jaki sposób kształtuje się obraz przestępstw dotyczących wyrabiania, handlu i posiadania broni palnej i amunicji?”.

Ogólność albo złożoność problemu była czynnikiem warunkującym, konieczne do opracowania problemów szczegółowych. Nawiązywały stricte do fundamentalnego celu dysertacji przedstawionego powyżej, wskazując jednocześnie spectrum rozważań Doktoranta.

Konstrukcję metodologicznego szkieletu dysertacji ponadto tworzyła główna hipoteza robocza, w której mgr Rafał Rejmaniak założył, iż : „Na przestrzeni lat ustawodawca dążył do zaostrzania przepisów dotyczących tej kategorii czynów”.

Ingrediencję problemów szczegółowych stanowiły właściwie skorelowane hipotezy, które Doktorant zweryfikował zarówno w oparciu o rezultat rozważań teoretycznych, jak i wypadkową wyniku eksploracji podjętej w ramach działania badawczego.

W niniejszej rozprawie do przeprowadzenia badań zdecydowano się posłużyć różnymi metodami tj. metodą dogmatyczną, metodą historyczną, przy której wykorzystaniu analizowano przepisy właściwe merytorycznie w okresie od odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 r. do uchwalenia obecnie obowiązującej ustawy o broni i amunicji z 1999 r. oraz metodą analizy literatury. W celu uzyskania materiałów do badań na tym etapie wykorzystano w szczególności zasoby Biblioteki Uniwersyteckiej im. Jerzego Giedroycia w Białymstoku, Biblioteki Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, Biblioteki Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Biblioteki Uniwersyteckiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Biblioteki Narodowej w Warszawie, Biblioteki Sejmowej oraz Archiwum Państwowego w Opolu. Wykorzystano również zdigitalizowane zasoby innych bibliotek udostępnione w ramach Federacji Bibliotek Cyfrowych. Kolejną metodą, po którą sięgnięto podczas badań była analiza orzecznictwa sądowego. Autor poddał analizie orzeczenia Sądu Najwyższego oraz sądów apelacyjnych w zakresie wykładni znamion przestępstw dotyczących dostępu do broni palnej i amunicji. Konieczne również stało się zbadanie orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz Wojewódzkich Sądów Administracyjnych w zakresie regulacji prawnych obejmujących warunki tego dostępu.

W badaniach empirycznych posłużono się natomiast metodą statystyczną. Wykorzystanie tej metody polegało na analizie danych statystycznych Komendy Głównej Policji udostępnionych przez Biuro Służby Kryminalnej. Informacje uzyskane z tych jednostek stanowiły dane zawarte w systemie statystyki przestępczości TEMIDA oraz w Krajowym Systemie Informacji Policji (KSIP). Otrzymano dane dotyczące: liczby postępowań wszczętych, liczby przestępstw stwierdzonych, wykrywalności oraz liczby podejrzanych w zakresie badanych czynów w latach 1998-2014 na terenie całej Polski. Wykorzystanie tej metody pozwoliło na określenie struktury oraz dynamiki przestępstw dotyczących dostępu do broni palnej i amunicji, a także udziału tych przestępstw w ogólnej strukturze przestępczości w Polsce.

Badaniom poddano również dane statystyczne uzyskane z Wydziału Statystycznej Informacji Zarządczej Departamentu Strategii i Funduszy Europejskich Ministerstwa Sprawiedliwości w zakresie liczby osób prawomocnie skazanych w latach 1998-2014 na podstawie art. 263 k.k. oraz art. 50 ustawy o broni i amunicji, liczby prawomocnie skazanych za te czyny według wymiaru kary oraz prawomocnie skazanych, wobec których orzeczono środki karne. Analiza tych danych przeprowadzona została w celu ustalenia środków reakcji karnej orzekanych przez sądy wobec sprawców tych przestępstw. Drugą metodą badawczą w badaniach empirycznych była zorientowana na badanie jakościowe metoda badań akt spraw karnych przy wykorzystaniu techniki ankietowania poprzez zaprojektowany przez Autora kwestionariusz ankiety. Analizie poddano wszystkie dostępne akta spraw karnych o przestępstwa związane z dostępem do broni palnej i amunicji, w których sprawca został prawomocnie skazany w latach 1998-2014 na obszarze właściwości Sądu Okręgowego w Białymstoku. Ze względu na złożoność głównych problemów badawczych wyróżniono pięć stadiów badawczych: analiza przepisów prawnych dotyczących warunków dostępu do broni palnej i amunicji oraz przestępstw związanych z dostępem do tych przedmiotów, analiza warunków dostępu do broni palnej i amunicji oraz przestępstw związanych z dostępem do broni palnej i amunicji w ujęciu historycznym, uzyskanie i analiza danych statystycznych, wykonanie badań aktowych.

Badaniom poddane zostały akta spraw karnych osób prawomocnie skazanych za przestępstwa stypizowane w poszczególnych paragrafach art. 263 k.k. Spośród wytypowanych 600 spraw zanalizowano 379 spraw (obejmujących 414 prawomocnie skazanych sprawców), co stanowi 63,17% wszystkich wytypowanych spraw. Piąty

etap przeprowadzonego procesu badawczego obejmował opracowanie zebranego materiału badawczego oraz weryfikację postawionych na jego początku hipotez.

Wypracowany przez Autora model badawczy zogniskowany wokół problematyki wyrabiania, handlu i posiadania broni palnej oraz amunicji w Polsce, posiada spory potencjał rozwojowy i będzie niewątpliwie istotnym wyznacznikiem dla innych badaczy, zajmujących się omawianą problematyką. Recenzent stoi na stanowisku, że zarówno dobór przedmiotu jak i celu działania badawczego, okazały się bardzo trafne, a zastosowanie właściwych instrumentów i rozwiązań metodologicznych, zasadniczo pozwoliło na wyjaśnienie postawionych w pracy problemów badawczych, co w efekcie znacząco poszerzyło dotychczasowy stan wiedzy o omawianej w dysertacji problematyce.

Podsumowując pracę w kontekście podejścia metodologicznego zastosowanego przez Autora w dysertacji, reprezentuję pogląd, że mgr Rafał Rejmaniak dobrze dobrał metody i narzędzia badawcze, co w konsekwencji pozwoliło na właściwą weryfikację przyjętych hipotez roboczych i uzyskanie niebanalnych treści poznawczych. W świetle powyższych konstatacji stoję na stanowisku, że wytyczony w rozprawie cel został jednoznacznie osiągnięty.

3. Struktura i treść rozprawy

Rozprawa doktorska autorstwa mgra Rafała Rejmaniaka, stanowi efekt wieloletnich prac badawczych prowadzonych przez Autora, poświęconych problematyce reglamentacji broni palnej i amunicji. W Uzasadnieniu do ustawy o broni i amunicji czytamy : „Możliwie szeroki, aczkolwiek ściśle kontrolowany dostęp praworządnych obywateli do broni stanowi z jednej strony gwarancję poszanowania swobód obywatelskich, a z drugiej jest ważnym elementem zapewnienia bezpieczeństwa państwowego. Wszystkie kraje Unii Europejskiej dopuszczają swoich obywateli do broni palnej, traktowanej jako naturalny przedmiot związany z rozwojem cywilizacji europejskiej, służący w chwili obecnej do realizacji pasji o charakterze hobbystycznym. Szeroko rozumiane strzelectwo, tak sportowe, jak rekreacyjne, myślistwo, kolekcjonerstwo broni – a także ruch rekonstruktorski, odtwarzania wydarzeń historycznych – są równoprawną składową kultury europejskiej oraz elementem tożsamości naszego kontynentu. Oczywiście posiadanie broni jest obarczone pewną specyfiką i wymaga poddania dokładnej i skutecznej kontroli. W interesie społecznym jest, aby w posiadanie broni nie wchodziły osoby niepowołane, w szczególności karane za przestępstwa

przeciwko życiu i zdrowiu oraz z zastosowaniem przemocy lub groźby jej użycia, jak też osoby chore psychicznie. Jak pokazuje praktyka innych krajów europejskich, gdy przepisy są precyzyjne i jednoznaczne nie ma kłopotów ze spełnieniem tego warunku”. Konieczność stałego monitoringu prawidłowej realizacji przepisów ustawy bez wątplenia wpisuje się działanie badawcze zawarte w niniejszej dysertacji.

Zasadniczą część pracy, którą tworzy siedem rozdziałów merytorycznych, poprzedzonych wstępem. Autor do zagadnienia wskazanego w tytule rozprawy podszedł niezwykle skrupulatnie. Dlatego też z nieukrywanym zainteresowaniem oczkuje się, przy czytaniu dysertacji omówienia kolejnego wątku problematyki.

W **rozdziale I** Autor zaznajamia z przyjętymi przez siebie metodami i technikami badawczymi. Akcentując cel przeprowadzenia analizy przestępstw nielegalnego wyrobienia, handlu i posiadania broni palnej i amunicji, a także przekazywania lub udostępniania, porzucenia lub nieumyślnej utraty tych przedmiotów posiadanych zgodnie z prawem. Określono także przedmiot i zakres badań, metody, narzędzia i techniki badawcze; wskazano ponadto na organizację i przebieg badań. Podejście Doktoranta do tej kwestii zasługuje na wysoką ocenę – mieści się ono w koniecznym spektrum czynności organizacyjno – technicznych niezbędnych dla powodzenia przedsięwzięcia badawczego.

W Rozdział II podjęto próbę wyjaśnienia genezy zarówno zjawiska „przestępstw związanych z dostępem do broni palnej i amunicji”. i jak i definicji broni palnej, które to zagadnienia są ze sobą skorelowane. Autor podszedł do problemu metodycznie ukazując w kolejności: broń palną w rozumieniu języka ogólnego, broń palną w rozumieniu języka technicznego, broń palną w rozumieniu prawniczym, broń palną w rozumieniu prawnym, broń palną a niebezpieczny przedmiot, stosunek definicji ustawowej broni palnej do Kodeksu karnego z dnia 6 czerwca 1997 r. Zamierzeniem, osiągniętym w ocenie recenzenta było ukazanie treści definicji broni palnej na płaszczyźnie języka ogólnego, języka prawniczego oraz języka prawnego, a także w relacjach z merytorycznie właściwymi przepisami kodeksu karnego. Taka formuła ukazywania instytucji, a następnie prezentowania problemów interpretacyjnych z nim związanych przejawia się przez całą pracę dzięki czemu można prześledzić tok myślenia Twórcy. Po zapoznaniu się z treścią dysertacji potwierdzam stwierdzenie Autora, iż realizacja każdego z etapów miała wpływ na kolejny. Rozdział ten, jak i kolejne

stanowią wyraz niezwyklej staranności zarówno w zbieraniu materiału badawczego – literatury, a także jego wnikliwej analizie.

Autor po raz kolejny tj. w **rozdziale III** wykazał się rzetelnością w przeprowadzonej analizie dokumentów. Sumiennosc w przygotowaniu dysertacji przejawia się w decyzjach Doktoranta np. o wyborze historycznych aktów prawnych obejmujących swoim zakresem regulacje dotyczące dostępu do broni palnej i amunicji oraz typy czynów zabronionych związanych z tą materią. Przyjęty zakres czasowy wynika z głębokich przemyśleń Autora i obejmuje obraz ewolucji unormowań prawnych w tym zakresie poczynając od 1918 roku aż do roku 1999 w zakresie przepisów prawnych określających warunki dostępu do broni palnej i amunicji do roku 1997 w odniesieniu do przepisów karnoprawnych. Nie można by mówić o pełnym wyjaśnieniu istoty źródeł historycznych współcześnie obowiązujących przepisów bez uwzględnienia ustawodawstwa państw zaborczych i przepisów wydawanych w tym zakresie w Generalnym Gubernatorstwie podczas II wojny światowej. Autor podkreślał skomplikowany stan prawny, istniejący w okresie lat 1918-1932, a wynikający ze zmian politycznych i gospodarczych w państwie polskim. Realizuje w tym rozdziale przyjętą formułę diagnozowania instytucji wskazanych w temacie zgodnie z uchwalanymi aktami prawnymi. Według takich samych kryteriów przedstawiono również stan prawny istniejący w latach 1961 – 1999, okres ten wyznaczony był czasem obowiązywania kolejnego aktu normującego dostęp do broni palnej i amunicji. Niewątpliwie rozdział ten stanowi z jednej strony wyraz dociekliwości, sumiennosci Autora, który zdaje się nie ominąć żadnego aktu nie tylko o randze ustawy, ale także przepisu wykonawczego, a z drugiej wartość dodaną rozprawy.

W kolejnych rozdziałach Autor przechodzi do analizy obowiązującego ustawodawstwa. **Rozdział IV** ukazuje aktualny stan prawny w zakresie posiadania broni palnej i amunicji, uwzględniając regulacje prawne dotyczące uzyskiwania uprawnienia do posiadania tych przedmiotów, obowiązki ich posiadacza oraz podstawy jego cofnięcia. Tak szerokie przedstawienie zagadnienia Autor uzasadnia tym, iż pominięcie warunków dostępu do broni palnej i amunicji uczyniłoby rozważania na gruncie kodeksu karnego niekompletnymi. Rozdział ten wart jest podkreślenia. Autor bowiem ukazuje nie tylko stan prawny, ale także inicjuje dyskusję nad problemami wynikającymi z niespójności przepisów, odmiennej interpretacji jak chociażby zagadnienia

takie jak posiadanie pojedynczych sztuk amunicji czy kwestia oceny społecznej szkodliwości czynu. Obrazuje go wykładnią prawa, jak również przy wykorzystaniu orzecznictwa sądowego i poglądów doktryny.

Jak już wspomniałam Autor konsekwentnie podchodzi do omawianej problematyki dlatego też kolejny V rozdział prezentuje aktualny stan prawodawstwa w zakresie regulacji określających warunki wyrabiania i handlu bronią palną i amunicją oraz przestępstwo nielegalnego wyrabiania lub handlu bronią palną i amunicją także w k. Wyznacznikiem jest oczywiście tematyka rozprawy. Jak wskazuje Autor, badaniu dogmatycznemu poddano etapy dostępu do broni palnej i amunicji poprzez wytworzenie tych przedmiotów, ich posiadanie oraz wyjście z ich posiadania. Troska o szczegóły przejawia się w odniesieniach problemowych do przepisów kodeksu karnego czy też ustaw szczególnych np. możliwości zastosowania reguł wyłączania wielości ocen oraz przyjęcia zbiegu przepisów. Interesujące i warte zastanowienia jest, dokonane przez Doktoranta wskazanie na nowe zagrożenie w postaci „drukowania” broni oraz próba oceny czy obecnie obowiązujące regulacje stanowią wystarczające zabezpieczenie przed nim.

Rozdział VI jest wynikiem podjętych przez Autora badań metodą statystyczną danych pochodzących z Policji oraz Ministerstwa Sprawiedliwości. „Badania tych danych umożliwiły określenie dynamiki oraz struktury przestępstw związanych z dostępem do broni palnej i amunicji w wymiarze przestępczości ujawnionej, stwierdzonej i osądzonej, a ponadto w zakresie liczby podejrzanych i wykrywalności przestępstw. Ponadto, otrzymane dane zestawiono z danymi przedstawiającymi strukturę przestępczości ogółem, co pozwoliło na ustalenie wielkości udziału przestępstw związanych z dostępem do broni palnej i amunicji w ogólnej strukturze przestępczości”. Autor starannie dokonuje opisu efektów badawczych w formie tabelarycznej (34 tabele) oraz opisowej.

Swego rodzaju podsumowaniem wysiłków Autora jest **Rozdział VII**. W nim bowiem najsilniej zaakcentowany został aspekt kryminologiczny pracy. W oparciu o przygotowany kwestionariusz ankiety Autor poddał analizie akta spraw karnych osób prawomocnie skazanych za popełnienie przestępstw związanych z dostępem do broni palnej w latach 1998-2014 na obszarze właściwości Sądu Okręgowego w Białymstoku. „Przeprowadzone badania aktowe ukazały charakterystykę sprawców przestępstw związanych z dostępem do broni palnej i amunicji, czynów przez nich popeł-

nionych, toczącego się przeciw nim postępowania karnego oraz środków reakcji karnej stosowanej wobec tych sprawców. Pozwoliły na wyprowadzenie szeregu wniosków. Dzięki nim możliwe jest zestawienie najczęściej występujących cech w poszczególnych kategoriach w stosunku do wszystkich przestępstw związanych z dostępem do broni palnej i amunicji, co ukaże model sprawcy, czynu, postępowania i orzekanej kary”(s.446) Wyniki badań przyjęły postać tabelaryczną (103 tabele) uzupełnione opisem. Stanowią one jeden z elementów weryfikacji przyjętych przez Autora hipotez badawczych.

Zakończenie rozprawy wieńczy trud przeprowadzonych przez Autora badań, ukazując ich efekty w kontekście postawionych hipotez badawczych. Aspektem zasługującym na szczególną uwagę są propozycje sposobów zapobiegania i przeciwdziałania przestępczości związanej z dostępem do broni palnej i amunicji.

4. Uwagi i sugestie końcowe

Recenzowana, niezwykle wartościowa rozprawa doktorska mgra Rafała Rejmaniaka została przygotowana z uwzględnieniem wszystkich standardów odpowiadających pracom naukowym. Zaznaczyć muszę niestety uwagę, iż Autor nie podkreśla zbyt mocno własnych spostrzeżeń i uwag. Czuje się w tym zakresie pewien niedosyt. Mam też w niektórych momentach wrażenie, co już wskazywałam, iż Autor stara się wyjaśnić za bardzo szczegółowo pewne instytucje.

Konkluzje :

Niezależnie od zgłoszonych wcześniej uwag – wywody prowadzone w pracy są klarowne , a konkluzje zawarte we wnioskach i zakończeniu rozprawy dobrze osadzone w jego treści, nowatorskie – stanowiące oryginalne rozwiązanie problemu.

Język pracy jest jasny, wyjątkowo komunikatywny, co sprawia, że uzyskana w ten sposób płynność wywodów zachęca do lektury kolejnych jej stron, również tych, które zawierają dane uzyskane w wyniku analizy empirycznej. Występowały tylko nieliczne błędy językowe, gramatyczne czy też tzw. literówki. Przypisy i odnośniki (źródłowe, odsyłające, polemiczne, dygresyjne) wykonane zostały prawidłowo. Należy zatem uznać, że Doktorant opanował technikę wykonania opracowania naukowego.

W rozprawie Doktorant odpowiedział na sformułowane wcześniej pytania (hipotezy badawcze) stanowiące integralną całość ze wskazanymi w rozprawie problemami

badawczymi, Wskazując jednakże, że hipoteza główna rozprawy sprawdziła się jedynie częściowo. Jest ona prawdziwa, jak podkreśla Autor, w odniesieniu do regulacji prawnych określających warunki wyrobienia, handlu i posiadania broni palnej i amunicji, gdyż regulacje te na przestrzeni lat były uszczegóławiane, a ich zakres ulegał poszerzeniu. Hipoteza ta okazała się natomiast fałszywa w części dotyczącej regulacji karnoprawnych.

Doktorant wykorzystwała umiejętnie liczne opracowania. Przywołane orzecznictwo można scharakteryzować jako adekwatnie dobrane do omawianej problematyki.

Doktorant swobodnie korzysta z literatury przedmiotu, bezpośrednio i pośrednio związanej z tematem rozprawy.

Praca stanowi poważne osiągnięcie badawcze, świadczące o dojrzałości i samodzielności naukowej mgra Rafała Rejmaniaka w zakresie badań dogmatycznych i – przede wszystkim – empirycznych.

Reasumując, w związku z powyższą oceną wyrażam przekonanie, że recenzowana rozprawa doktorska mgra Rafała Rejmaniaka w pełni odpowiada wymogom stawianym rozprawom doktorskim w świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z dnia 16 kwietnia 2003 r.)

Wnioskuje zatem o przyjęcie rozprawy mgra Rafała Rejmaniaka oraz o dopuszczenie Doktoranta do dalszych stadiów postępowania w przewodzie doktorskim.

Szczytno, 31.11. 2016 r.

